
Shri Ram Charit Manas

श्री राम चरित मानस

Document Information

Text title : Shri Ram Charit Manas - Sundarakand

File name : manas5_i.itx

Category : raama, tulasIdAsa, hindi

Location : doc_z_otherlang_hindi

Author : Goswami Tulasidas

Transliterated by : Mr. Balram J. Rathore, Ratlam, M.P., a retired railway driver

Description-comments : Awadhi, Converted from ISCII to ITRANS

Acknowledge-Permission: Dr. Vineet Chaitanya

Latest update : Februari 13, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 13, 2024

sanskritdocuments.org

Shri Ram Charit Manas

શ્રી રામ ચરિત માનસ

શ્રીજાનકીવલ્લભો વિજયતે

શ્રીરામચરિતમાનસ

SSSSSSSS

પગ્ચમ સોપાન

સુન્દરકાણ્ડ

શ્લોક

શાન્તં શાશ્વતમપ્રમેયમનઘં નિર્વાણશાન્તિપ્રદં
બ્રહ્માશમ્ભુકૃણીન્દ્રસેવ્યમનિશં વેદાન્તવેદ્યં વિભુમ્ ।
રામાખ્યં જગદીશ્વરં સુરગુરું માયામનુષ્યં હરિ
વન્દેડહં કરુણાકરં રઘુવરં ભૂપાલચૂડામણિમ્ ॥ ૧ ॥

નાન્યા સ્મૃહા રઘુપતે હૃદયેડસ્મદીયે
સત્યં વદામિ ચ ભવાનભિલાન્તરાત્મા ।
ભક્તિં પ્રયચ્છ રઘુપુડ્ગવ નિર્ભરાં મે
કામાદિદોષરહિતં કુરુ માનસં ચ ॥ ૨ ॥

અતુલિતબલધામં હેમશૈલાભદ્રેહં
દનુજવનકૃશાનું જ્ઞાનિનામગ્રગણ્યમ્ ।
સકલગુણાનિધાનં વાનરાણામધીશં
રઘુપતિપ્રિયભક્તં વાતજાતં નમામિ ॥ ૩ ॥

જામવંત કે બચન સુહાએ । સુનિ હનુમંત હૃદય અતિ ભાએ ॥
તબ લગિ મોહિ પરિખેહુ તુમ્હ ભાઈ । સહિ દુખ કંદ મૂલ ફલ ખાઈ ॥
જબ લગિ આવીં સીતહિ દેખી । હોઈહિ કાજુ મોહિ હરષ બિસેષી ॥
યહ કહિ નાઈ સબન્હિ કહું માયા । ચલેઉ હરષિ હિયેં ધરિ રઘુનાથા ॥
સિંધુ તીર એક ભૂધર સુંદર । કૌતુક કૂદિ ચઢેઉ તા ઊપર ॥
બાર બાર રઘુબીર સાંભારી । તરકેઉ પવનતનય બલ ભારી ॥

जेळिं गिरि चरन देछ उनुमंता । यवेउ सो गा पाताव तुरंता ॥
जिमि अमोघ रघुपति कर आना । अेळी भाँति यवेउ उनुमाना ॥
जलनिधि रघुपति दूत बियारी । तैँ मैनाक डोळि श्रमळारी ॥

दो. उनुमान तेळि परसा कर पुनि कीन्ड प्रनाम ।
राम काजु कीन्डें बिनू मोळि कळँ बिश्राम ॥ १ ॥

जात पवनसुत देवन्ड देभा । जानैँ कडुँ बल बुद्धि बिसेषा ॥
सुरसा नाम अळिन्ड कै माता । पठण्ठि आछ कळी तेळिं आता ॥
आजु सुरन्ड मोळि दीन्ड अळारा । सुनत बयन कळ पवनकुमारा ॥
राम काजु करि किरि मैँ आवौँ । सीता कछ सुधि प्रभुळि सुनावौँ ॥
तब तव बदन पैठिळुँ आछ । सत्य कळुँ मोळि जान दे माछ ॥
कबनेळुँ जतन देछ नळिं जाना । ग्रससि न मोळि कळेउ उनुमाना ॥
जोजन बरि तेळिं बदनु पसारा । कपि तनु कीन्ड दुगुन बिस्तारा ॥
सोरळ जोजन मुष तेळिं ठयळि । तुरत पवनसुत अत्तिस भयळि ॥
जस जस सुरसा बदनु बढ्ावा । तासु दून कपि रुप देभावा ॥
सत जोजन तेळिं आनन कीन्डा । अति लघु रुप पवनसुत लीन्डा ॥
बदन पछिठि पुनि आडेर आवा । मागा बिदा ताळि सिरु नावा ॥
मोळि सुरन्ड जेळि लागि पढावा । बुधि बल मरमु तोर मैँ पावा ॥

दो. राम काजु सभु करिळु तुम्ब बल बुद्धि निधान ।
आसिष देळ गछ सो डरषि यवेउ उनुमान ॥ २ ॥

निसिचरि अेक सिंधु मडुँ रळछ । करि माया नभु के भग गळछ ॥
जुव जंतु जे गगन उड्ाळीं । जल बिलोकि तिन्ड कै परिछाळीं ॥
गळछ छाळुँ सक सो न उड्ाळ । अेळि बिधि सदा गगनचर भाछ ॥
सोछ छल उनुमान कळुँ कीन्डा । तासु कपटु कपि तुरतळिं थोन्डा ॥
ताळि मारि मारुतसुत बीरा । बारिधि पार गयउ मतिधीरा ॥
तळँ जाछ देभी बन सोभा । गुंजत चंयरीक मधु लोभा ॥
नाना तरु कूल कूल सुडाअे । भग मृग भुंढ देभि मन भाअे ॥
सैल बिसाल देभि अेक आगें । ता पर धाछ चढेउ भय त्यागें ॥
उमा न कछु कपि कै अधिकाछ । प्रभु प्रताप जो कालळि भाछ ॥
गिरि पर चढि लंका तेळिं देभी । कळि न जाछ अति दुर्गा बिसेषी ॥
अति उतंग जलनिधि यडु पासा । कनक कोट कर परम प्रकासा ॥

છં=કનક કોટ બિચિત્ર મનિ કૃત સુંદરાયતના ઘના ।
 ચઉહટ્ટ હટ્ટ સુબટ્ટ બીર્થો ચારુ પુર બહુ બિધિ બના ॥
 ગજ બાજિ ખચ્ચર નિકર પદચર રથ બરૂથિન્હ કો ગનૈ ॥
 બહુરૂપ નિસિચર જૂથ અતિબલ સેન બરનત નહિં બનૈ ॥ ૧ ॥

બન બાગ ઉપબન બાટિકા સર કૂપ બાપીં સોહડીં ।
 નર નાગ સુર ગંધર્ભ કન્યા રૂપ મુનિ મન મોહડીં ॥
 કહું માલ દેહ બિસાલ સૈલ સમાન અતિબલ ગર્જડીં ।
 નાના અખારેન્હ બિરહિં બહુ બિધિ એક એકન્હ તર્જડીં ॥ ૨ ॥

કરિ જતન ભટ કોટિન્હ બિકટ તન નગર ચહું દિસિ રચ્છડીં ।
 કહું મહિષ માનષુ ધેનુ ખર અજ ખલ નિસાચર ભચ્છડીં ॥
 એહિ લાગિ તુલસીદાસ ઇન્હ કી કયા કછુ એક હૈ કહી ।
 રઘુબીર સર તીરથ સરીરન્હિ ત્યાગિ ગતિ પૈહલિં સહી ॥ ૩ ॥

દો. પુર રખવારે દેખિ બહુ કપિ મન કીન્હ બિચાર ।
 અતિ લઘુ રૂપ ધરૌં નિસિ નગર કરૌં પછસાર ॥ ૩ ॥

મસક સમાન રૂપ કપિ ધરી । લંકહિ ચલેઉ સુમિરિ નરહરી ॥
 નામ લંકિની એક નિસિચરી । સો કહ ચલેસિ મોહિ નિંદરી ॥
 જાનેહિ નહીં મરમુ સઠ મોરા । મોર અહાર જહાં લગિ ચોરા ॥
 મુઠિકા એક મહા કપિ હની । રુધિર બમત ધરનીં ઢનમની ॥
 પુનિ સંભારિ ઉઠિ સો લંકા । જોરિ પાનિ કર બિનચ સંસકા ॥
 જબ રાવનહિ બ્રહ્મ બર દીન્હા । ચલત બિરંચિ કહા મોહિ ચીન્હા ॥
 બિકલ હોસિ તૈં કપિ કેં મારે । તબ જાનેસુ નિસિચર સંઘારે ॥
 તાત મોર અતિ પુન્ય બહૂતા । દેખેઉં નયન રામ કર દૂતા ॥

દો. તાત સ્વર્ગ અપબર્ગ સુખ ધરિઅ તુલા એક અંગ ।
 તૂલ ન તાહિ સકલ મિલિ જો સુખ લવ સતસંગ ॥ ૪ ॥

પ્રબિસિ નગર કીજે સબ કાજા । હૃદયેં રાખિ કૌસલપુર રાજા ॥
 ગરલ સુધા રિપુ કરહિં મિતાઈ । ગોપદ સિંધુ અનલ સિતલાઈ ॥
 ગરુડઃ સુમેરુ રેનૂ સમ તાહી । રામ કૃપા કરિ ચિતવા જાહી ॥
 અતિ લઘુ રૂપ ધરેઉ હનુમાના । પૈઠા નગર સુમિરિ ભગવાના ॥
 મંદિર મંદિર પ્રતિ કરિ સોધા । દેખે જહું તહું અગનિત જોધા ॥
 ગયઉ દસાનન મંદિર માહીં । અતિ બિચિત્ર કહિ જાત સો નાહીં ॥

सयन क्रिये हेभा कपि तेडी। मंदिर महुँ न दीप्ति बैदेडी ॥
भवन अेक पुनि दीप सुडावा। हरि मंदिर तहँ भिन्न बनावा ॥

दी. रामायुध अंकित गृह सोभा बरनि न जाठ।
नव तुलसिका बृंद तहँ देप्ति हरषि कपिराठ ॥ ५ ॥

लंका निस्वियर निकर निवासा। ठहाँ कहाँ सज्जन कर बासा ॥
मन महुँ तरक करै कपि लागा। तेहीं समय बिभीषनु जागा ॥
राम राम तेहिं सुमिरन कीन्हा। लृट्यँ हरष कपि सज्जन यीन्हा ॥
ओलि सन उठि करिउठै पडियानी। साधु ते छोठ न कारज डानी ॥
बिप्र रुप धरि बचन सुनाओ। सुनत बिभीषण उठि तहँ आओ ॥
करि प्रनाम पूँछी कुसलाठ। बिप्र कडु निज कथा बुजाठ ॥
की तुम्ह हरि दासन्ध महुँ कोठ। मोरै लृट्य प्रीति अति छोठ ॥
की तुम्ह रामु दीन अनुरागी। आयहु मोलि करन अःभागी ॥

दी. तब अनुमंत कडी सब राम कथा निज नाम।
सुनत जुगल तन पुलक मन मगन सुमिरि गुन ग्राम ॥ ६ ॥

सुनहु पवनसुत रडनि डमारी। जिमि दसनन्धे महुँ जुब बियारी ॥
तात कबहुँ मोलि जानि अनाथा। करिउठिं कृपा भानुकुल नाथा ॥
तामस तनु कछु साधन नाहीं। प्रीति न पद सरोज मन माहीं ॥
अब मोलि भा भरोस अनुमंता। बिनु हरिकृपा मिलहिं नहिं संता ॥
जौ रघुबीर अनुग्रह कीन्हा। तौ तुम्ह मोलि दरसु उठि दीन्हा ॥
सुनहु बिभीषन प्रभु कै रीती। करहिं सदा सेवक पर प्रीती ॥
कडु कवन मै परम कुलीना। कपि यंचल सबहीं बिधि डीना ॥
प्रात लेठ जो नाम डमारा। तेहि दिन ताहि न मिलै अडारा ॥

दी. अस मै अधम सभा सुनु मोलू पर रघुबीर।
कीन्डी कृपा सुमिरि गुन भरे बिलोचन नीर ॥ ७ ॥

जानतहुँ अस स्वामि बिसारी। डिरलिं ते काळे न डोहिं दुभारी ॥
ओलि बिधि कडत राम गुन ग्रामा। पावा अनिर्वाच्य बिश्रामा ॥
पुनि सब कथा बिभीषन कडी। जेहि बिधि जनकसुता तहँ रडी ॥
तब अनुमंत कडा सुनु भ्राता। देभी यडुँ जानकी माता ॥
जुगुति बिभीषन सकल सुनाठ। यलेउ पवनसुत बिदा कराठ ॥
करि सोठ रुप गयउ पुनि तडवाँ। बन असोक सीता रड जडवाँ ॥

દેખિ મનહિ મહું કીન્હ પ્રનામા । બૈઠેહિં બીતિ જાત નિસિ જામા ॥
કૃસ તન સીસ જટા એક બેની । જપતિ હૃદયૈં રઘુપતિ ગુન શ્રેની ॥

દો. નિજ પદ નયન દિચ્ચૈં મન રામ પદ કમલ લીન ।

પરમ દુખી ભા પવનસુત દેખિ જાનકી દીન ॥ ૮ ॥

તરુ પલ્લવ મહું રહા લુકાઈ । કરઈ બિચાર કરૌં કા ભાઈ ॥
તેહિ અવસર રાવનુ તહું આવા । સંગ નારિ બહુ કિચ્ચૈં બનાવા ॥
બહુ બિધિ ખલ સીતહિ સમુજાવા । સામ દાન ભય ભેદ દેખાવા ॥
કહ રાવનુ સુનુ સુમુખિ સયાની । મંદોદરી આદિ સબ રાની ॥
તવ અનુચરીં કરઈ પન મોરા । એક બાર બિલોકુ મમ ઓરા ॥
તૃન ધરિ ઓટ કહતિ બૈદેહી । સુમિરિ અવધપતિ પરમ સનેહી ॥
સુનુ દસમુખ ખદ્યોત પ્રકાસા । કબહું કિ નલિની કરઈ બિકાસા ॥
અસ મન સમુજુ કહતિ જાનકી । ખલ સુધિ નહિં રઘુબીર બાન કી ॥
સઠ સૂને હરિ આનેહિ મોહિ । અધમ નિલજ્જ લાજ નહિં તોહી ॥

દો. આપુહિ સુનિ ખદ્યોત સમ રામહિ ભાનુ સમાન ।

પરુષ બચન સુનિ કાઢ઼િં અસિ બોલા અતિ ખિસિઆન ॥ ૯ ॥

સીતા તૈં મમ કૃત અપમાના । કટિહૈં તવ સિર કઠિન કૃપાના ॥
નાહિં ત સપદિ માનુ મમ બાની । સુમુખિ હોતિ ન ત જીવન હાની ॥
સ્થામ સરોજ દામ સમ સુંદર । પ્રભુ ભુજ કરિ કર સમ દસકંધર ॥
સો ભુજ કંઠ કિ તવ અસિ ઘોરા । સુનુ સઠ અસ પ્રવાન પન મોરા ॥
ચંદ્રહાસ હરુ મમ પરિતાપં । રઘુપતિ બિરહ અનલ સંજાતં ॥
સીતલ નિસિત બહસિ બર ધારા । કહ સીતા હરુ મમ દુખ ભારા ॥
સુનત બચન પુનિ મારન ધાવા । મયતનચાં કહિ નીતિ બુજાવા ॥
કહેસિ સકલ નિસિચરિન્હ બોલાઈ । સીતહિ બહુ બિધિ ત્રાસહુ જાઈ ॥
માસ દિવસ મહું કહા ન માના । તૌ મૈં મારબિ કાઢ઼િં કૃપાના ॥

દો. ભવન ગયઉ દસકંધર ઇહાં પિસાચિનિ બૃદ ।

સીતહિ ત્રાસ દેખાવહિ ધરહિં રૂપ બહુ મંદ ॥ ૧૦ ॥

ત્રિજટા નામ રાચ્છસી એકા । રામ ચરન રતિ નિપુન બિબેકા ॥
સબન્હૌ બોલિ સુનાએસિ સપના । સીતહિ સેઇ કરહુ હિત અપના ॥
સપનેં બાનર લંકા જારી । જાતુધાન સેના સબ મારી ॥
ખર આરૂઢ઼િં નગન દસસીસા । મુંડિત સિર ખંડિત ભુજ બીસા ॥

એહિ બિધિ સો દચ્છિન દિસિ જાઈ । લંકા મનહું બિભીષન પાઈ ॥
 નગર ફિરી રઘુબીર દોહાઈ । તબ પ્રભુ સીતા બોલિ પઠાઈ ॥
 યહ સપના મેં કહઉં પુકારી । હોઈહિ સત્ય ગચ્છે દિન ચારી ॥
 તાસુ બચન સુનિ તે સબ ડરી । જનકસુતા કે ચરનન્હિ પરી ॥

દો. જહું તહું ગઈ સકલ તબ સીતા કર મન સોચ ।

માસ દિવસ બીતે મોહિ મારિહિ નિસિચર પોચ ॥ ૧૧ ॥

ત્રિજટા સન બોલી કર જોરી । માતુ બિપતિ સંગિનિ તે મોરી ॥
 તજો દેહ કરુ બેગિ ઉપાઈ । દુસહુ બિરહુ અબ નહિં સહિ જાઈ ॥
 આનિ કાઠ રચુ ચિતા બનાઈ । માતુ અનલ પુનિ દેહિ લગાઈ ॥
 સત્ય કરહિ મમ પ્રીતિ સયાની । સુનૈ કો શ્રવન સૂલ સમ બાની ॥
 સુનત બચન પદ ગહિ સમુજાએસિ । પ્રભુ પ્રતાપ બલ સુજસુ સુનાએસિ ॥
 નિસિ ન અનલ મિલ સુનુ સુકુમારી । અસ કહિ સો નિજ ભવન સિધારી ॥
 કહ સીતા બિધિ ભા પ્રતિકૂલા । મિલહિ ન પાવક મિટિહિ ન સૂલા ॥
 દેખિઅત પ્રગટ ગગન અંગારા । અવનિ ન આવત એકઉ તારા ॥
 પાવકમય સસિ સ્ત્રવત ન આગી । માનહું મોહિ જાનિ હતભાગી ॥
 સુનહિ બિનય મમ બિટપ અસોકા । સત્ય નામ કરુ હરુ મમ સોકા ॥
 નૂતન કિસલય અનલ સમાના । દેહિ અગિનિ જનિ કરહિ નિદાના ॥
 દેખિ પરમ બિરહાકુલ સીતા । સો છન કપિહિ કલપ સમ બીતા ॥

સો. કપિ કરિ હૃદયે બિચાર દીન્હિ મુદ્રિકા ડારી તબ ।

જનુ અસોક અંગાર દીન્હિ હરષિ ઉઠિ કર ગહેઉ ॥ ૧૨ ॥

તબ દેખી મુદ્રિકા મનોહર । રામ નામ અંકિત અતિ સુંદર ॥
 ચકિત ચિતવ મુદરી પહિચાની । હરષ બિષાદ હૃદયે અકુલાની ॥
 જીતિ કો સકઈ અજય રઘુરાઈ । માયા તે અસિ રચિ નહિં જાઈ ॥
 સીતા મન બિચાર કર નાના । મધુર બચન બોલેઉ હનુમાના ॥
 રામચંદ્ર ગુન બરનૈ લાગા । સુનતહિં સીતા કર દુખ ભાગા ॥
 લાગી સુનૈ શ્રવન મન લાઈ । આદિહુ તે સબ કથા સુનાઈ ॥
 શ્રવનામૃત જેહિં કથા સુહાઈ । કહિ સો પ્રગટ હોતિ કિન ભાઈ ॥
 તબ હનુમંત નિકટ ચલિ ગયલ । ફિરિ બૈઈ મન બિસમય ભયલ ॥
 રામ દૂત મૈ માતુ જાનકી । સત્ય સપથ કરુનાનિધાન કી ॥
 યહ મુદ્રિકા માતુ મૈ આની । દીન્હિ રામ તુમહ કહું સહિદાની ॥

નર બાનરહિ સંગ કહુ કેસેં । કહિ કથા ભઇ સંગતિ જૈસેં ॥

દો. કપિ કે બચન સપ્રેમ સુનિ ઉપજા મન બિસ્વાસ ॥

જાના મન ક્રમ બચન યહ કૃપાસિંધુ કર દાસ ॥ ૧૩ ॥

હરિજન જાનિ પ્રીતિ અતિ ગાઢ઼ી । સજલ નયન પુલકાવલિ બાઢ઼ી ॥

બૂઢ઼ત બિરહ જલધિ હનુમાના । ભયઉ તાત મોં કહુ જલજાના ॥

અબ કહુ કુસલ જાઉં બલિહારી । અનુજ સહિત સુખ ભવન ખરારી ॥

કોમલચિત કૃપાલ રઘુરાઈ । કપિ કેહિ હેતુ ધરી નિહુરાઈ ॥

સહજ બાનિ સેવક સુખ દાયક । કબહુક સુરતિ કરત રઘુનાયક ॥

કબહુ નયન મમ સીતલ તાતા । હોઇહહિ નિરખિ સ્યામ મૃદુ ગાતા ॥

બચનુ ન આવ નયન ભરે બારી । અહહ નાથ હોં નિપટ બિસારી ॥

દેખિ પરમ બિરહાકુલ સીતા । બોલા કપિ મૃદુ બચન બિનીતા ॥

માતુ કુસલ પ્રભુ અનુજ સમેતા । તવ દુખ દુખી સુકૃપા નિકેતા ॥

જનિ જનની માનહુ જિયં ઊના । તુમહ તે પ્રેમુ રામ કેં દૂના ॥

દો. રઘુપતિ કર સંદેસુ અબ સુનુ જનની ધરિ ધીર ।

અસ કહિ કપિ ગદ ગદ ભયઉ ભરે બિલોચન નીર ॥ ૧૪ ॥

કહેઉ રામ બિયોગ તવ સીતા । મો કહુ સકલ ભએ બિપરીતા ॥

નવ તરુ કિસલય મનહુ કૃસાનૂ । કાલનિસા સમ નિસિ સસિ ભાનૂ ॥

કુબલય બિપિન કુંત બન સરિસા । બારિદ તપત તેલ જનુ બરિસા ॥

જે હિત રહે કરત તેઇ પીરા । ઉરગ સ્વાસ સમ ત્રિબિધ સમીરા ॥

કહેહુ તેં કછુ દુખ ઘટિ હોઇ । કાહિ કહોં યહ જાન ન કોઇ ॥

તત્તવ પ્રેમ કર મમ અરુ તોરા । જાનત પ્રિયા એકુ મનુ મોરા ॥

સો મનુ સદા રહત તોહિ પાહોં । જાનુ પ્રીતિ રસુ એતેનહિ માહોં ॥

પ્રભુ સંદેસુ સુનત બૈદેહી । મગન પ્રેમ તન સુધિ નહિં તેહી ॥

કહ કપિ હૃદયેં ધીર ધરુ માતા । સુમિરુ રામ સેવક સુખદાતા ॥

ઉર આનહુ રઘુપતિ પ્રભુતાઈ । સુનિ મમ બચન તજહુ કદરાઈ ॥

દો. નિસિચર નિકર પતંગ સમ રઘુપતિ બાન કૃસાનુ ।

જનની હૃદયેં ધીર ધરુ જરે નિસાચર જાનુ ॥ ૧૫ ॥

જૌ રઘુબીર હોતિ સુધિ પાઈ । કરતે નહિં બિલંબુ રઘુરાઈ ॥

રામબાન રબિ ઉઅં જાનકી । તમ બરૂથ કહું જાતુધાન કી ॥

અબહિં માતુ મૈં જાઉં લવાઈ । પ્રભુ આચસુ નહિં રામ દોહાઈ ॥

कछुक द्विवस जननी धरु धीरा । कपिन्ड सखित अछिउखि रघुबीरा ॥
 निस्वियर मारि तोखि वै जैखि । तिहुँ पुर नारदादि जसु गैखि ॥
 हँ सुत कपि सब तुम्हखि समाना । जातुधान अति भट बलवाना ॥
 मोरें लृद्य परम सदेखा । सुनि कपि प्रगट कीन्ड निज देखा ॥
 कनक भूधराकार सरीरा । समर भयंकर अतिबल बीरा ॥
 सीता मन भरोस तब भयउ । पुनि लघु रुप पवनसुत लयउ ॥

दो. सुनु माता साभामृग नखि बल बुद्धि बिसाल ।

प्रभु प्रताप तें गरुडःखि भाध परम लघु व्याल ॥ १६ ॥

मन संतोष सुनत कपि बानी । भगति प्रताप तेज बल सानी ॥
 आशिष दीन्डि रामप्रिय जना । डोडु तात बल सील निधाना ॥
 अजर अमर गुननिधि सुत डोडु । करहुँ बडुत रघुनायक छोडु ॥
 करहुँ कृपा प्रभु अस सुनि काना । निर्भर प्रेम भगन डनुमाना ॥
 बार बार नायेसि पद सीसा । बोला बचन जोरि कर कीसा ॥
 अब कृतकृत्य भयउँ मै माता । आशिष तव अमोघ बिभ्याता ॥
 सुनहु मातु मोखि अतिसय भूभा । लागि देभि सुंदर कल रूभा ॥
 सुनु सुत करखि बिपिन रभवारी । परम सुभट रजनीयर भारी ॥
 तिन्ड कर भय माता मोखि नाडी । जौ तुम्ह सुभ मानहु मन माडी ॥

दो. देभि बुद्धि बल निपुन कपि कडेउ जानकीं जालु ।

रघुपति चरन लृद्यँ धरि तात मधुर कल पालु ॥ १७ ॥

यलेउ नाध सिरु पैठेउ बागा । कल भायेसि तरु तोरें लागा ॥
 रडे तहाँ बडु भट रभवारे । कछु मारेसि कछु जाध पुकारे ॥
 नाथ अेक आवा कपि भारी । तेखि असोक बाटिका उजारी ॥
 भायेसि कल अरु बिटप उपारे । रच्छक मर्दि मर्दि मखि डारे ॥
 सुनि रावन पठये भट नाना । तिन्डखि देभि गर्जेउ डनुमाना ॥
 सब रजनीयर कपि संघारे । गये पुकारत कछु अधमारे ॥
 पुनि पठयउ तेखि अच्छकुमारा । यला संग वै सुभट अपारा ॥
 आवत देभि बिटप गखि तर्जा । ताखि निपाति मडाधुनि गर्जा ॥

दो. कछु मारेसि कछु मर्देसि कछु मिलयेसि धरि धूरि ।

कछु पुनि जाध पुकारे प्रभु मर्कट बल भूरि ॥ १८ ॥

सुनि सुत बध लंकेस रिसाना । पठयेसि मेघनाद बलवाना ॥

મારસિ જનિ સુત બાંધેસુ તાહી । દેખિઅ કપિહિ કહાં કર આહી ॥
 ચલા ઇંદ્રજિત અતુલિત જોધા । બંધુ નિધન સુનિ ઉપજા કોધા ॥
 કપિ દેખા દારુન ભટ આવા । કટકટાઇ ગર્જા અરુ ધાવા ॥
 અતિ બિસાલ તરુ એક ઉપારા । બિરથ કીન્હ લંકેસ કુમારા ॥
 રહે મહાભટ તાકે સંગા । ગહિ ગહિ કપિ મર્દઇ નિજ અંગા ॥
 તિન્હહિ નિપાતિ તાહિ સન બાજા । ભિરે જુગલ માનહું ગજરાજા ।
 મુઠિકા મારિ ચઢાં તરુ જાઇ । તાહિ એક છન મુરુછા આઇ ॥
 ઉઠિ બહોરિ કીન્હિસિ બહુ માયા । જીતિ ન જાઇ પ્રભંજન જાયા ॥
 દો. બ્રહ્મ અસ્ત્ર તેહિ સાંધા કપિ મન કીન્હ બિચાર ।

જૌ ન બ્રહ્મસર માનઉં મહિમા મિટઇ અપાર ॥ ૧૯ ॥

બ્રહ્મબાન કપિ કહું તેહિ મારા । પરતિહું બાર કટકુ સંધારા ॥
 તેહિ દેખા કપિ મુરુછિત ભયભા । નાગપાસ બાંધેસિ લૈ ગયભા ॥
 જાસુ નામ જપિ સુનહુ ભવાની । ભવ બંધન કાટહિં નર ગ્યાની ॥
 તાસુ દૂત કિ બંધ તરુ આવા । પ્રભુ કારજ લગિ કપિહિં બંધાવા ॥
 કપિ બંધન સુનિ નિસિચર ધાએ । કૌતુક લાગિ સભાં સબ આએ ॥
 દસમુખ સભા દીખિ કપિ જાઇ । કહિ ન જાઇ કછુ અતિ પ્રભુતાઇ ॥
 કર જોરેં સુર દિસિપ બિનીતા । ભુકુટિ બિલોકત સકલ સભીતા ॥
 દેખિ પ્રતાપ ન કપિ મન સંકા । જિમિ અહિગન મહું ગરુડાં અસંકા ॥

દો. કપિહિ બિલોકિ દસાનન બિહસા કહિ દુર્બાદ ।

સુત બધ સુરતિ કીન્હિ પુનિ ઉપજા હૃદયેં બિષાદ ॥ ૨૦ ॥

કહ લંકેસ કવન તેં કીસા । કેહિં કે બલ ઘાલેહિ બન ખીસા ॥
 કી ધૌં શ્રવન સુનેહિ નહિં મોહી । દેખઉં અતિ અસંક સઠ તોહી ॥
 મારે નિસિચર કેહિં અપરાધા । કહુ સઠ તોહિ ન પ્રાન કઇ બાધા ॥
 સુન રાવન બ્રહ્માંડ નિકાયા । પાઇ જાસુ બલ બિરચિત માયા ॥
 જાકેં બલ બિરચિ હરિ ઈસા । પાલત સૃજત હરત દસસીસા ।
 જા બલ સીસ ધરત સહસાનન । અંડકોસ સમેત ગિરિ કાનન ॥
 ધરઇ જો બિબિધ દેહ સુરત્રાતા । તુમ્હ તે સઠન્હ સિખાવનુ દાતા ।
 હર કોદંડ કઠિન જેહિ ભંજા । તેહિ સમેત નૃપ દલ મદ ગંજા ॥
 ખર દૂષન ત્રિસિરા અરુ બાલી । બધે સકલ અતુલિત બલસાલી ॥
 દો. જાકે બલ લવલેસ તેં જિતેહુ ચરાચર ઝારિ ।

तासु दूत मैं जा करि उरि आनेहु प्रिय नारि ॥ २१ ॥

जानउँ मैं तुम्हारि प्रभुताई। सलसबाहु सन परी लराई ॥
 समर बालि सन करि जसु पावा। सुनि कपि बचन बिडसि बिडरावा ॥
 भायउँ क्ल प्रभु लागी भूँभा। कपि सुभाव तें तोरेउँ रूभा ॥
 सब कें देल परम प्रिय स्वामी। मारहिं मोहि कुमारग गामी ॥
 जिन्ह मोहि मारा ते मैं मारे। तेहि पर बाँधिउ तनयँ तुम्हारे ॥
 मोहि न कछु बाँधि कछु लाजा। कीन्ह बडउँ निज प्रभु कर काजा ॥
 बिनती करउँ जोरि कर रावन। सुनुहु मान तजि मोर सिंघावन ॥
 द्रुपदु तुम्ह निज कुलहि बियारी। भ्रम तजि भजहु भगत भय डारी ॥
 जाकेँ उर अति काल उराई। जो सुर असुर चराचर भाई ॥
 तासौं बयरु कबहुँ नहिं कीजै। मोरे कलें जानकी दीजै ॥

दो. प्रनतपाल रघुनायक करुना सिंधु भरारि।

गअँ सरन प्रभु राभिहँ तव अपराध बिसारि ॥ २२ ॥

राम चरन पंकज उर धरलू। लंका अचल राज तुम्ह करलू ॥
 रिषि पुलिस्त जसु बिमल मंयका। तेहि ससि महुँ जनि डोडु कलंका ॥
 राम नाम बिनु गिरा न सोडा। द्रुपु बियारि त्यागि मद्र मोडा ॥
 बसन डीन नहिं सोड सुरारी। सब भूषण भूषित बर नारी ॥
 राम बिभुष संपति प्रभुताई। जाई रडी पाई बिनु पाई ॥
 सज्जल मूल जिन्ह सारितन्ह नाडी। बरषि गअे पुनि तबहिं सुषाडी ॥
 सुनु दसकंठ कडउँ पन रोपी। बिभुष राम त्राता नहिं कोपी ॥
 संकर सलस बिष्नु अज तोडी। सकलिं न राभि राम कर द्रोडी ॥

दो. मोडमूल बहु सूल प्रद त्यागहु तम अभिमान।

भजहु राम रघुनायक कृपा सिंधु भगवान ॥ २३ ॥

जदपि कलि कपि अति छित बानी। भगति बिबेक बिरति नय सानी ॥
 बोला बिडसि मडा अभिमानि। मिला डमलि कपि गुर बडुं ग्यानी ॥
 मृत्यु निकट आई भल तोडी। लागेसि अधम सिंघावन मोडी ॥
 उलटा डोछलि कड डनुमाना। मतिभ्रम तोर प्रगट मैं जाना ॥
 सुनि कपि बचन बहुत पिसिआना। बेगि न डरहुँ मूढुं कर प्राणा ॥
 सुनत निसायर मारन धाअे। सचिवन्ह सखित बिबीषनु आअे।
 नाई सीस करि बिनय बहुता। नीति बिरोध न मारिअ दूता ॥

આન દંડ કછુ કરિઅ ગોસાઈંઈ। સબહીં કહા મંત્ર ભલ ભાઈ ॥
 સુનત બિહસિ બોલા દસકંધર। અંગ ભંગ કરિ પઠઈઅ બંદર ॥
 દો. કપિ કેં મમતા પૂંછ પર સબહિ કહઉં સમુઝાઈ।
 તેલ બોરિ પટ બાંધિ પુનિ પાવક દેહુ લગાઈ ॥ ૨૪ ॥

પૂંછહીન બાનર તહં જાઈહિ। તબ સઠ નિજ નાથહિ લઈ આઈહિ ॥
 જિન્હ કે કીન્હસિ બહુત બડ઼ાઈ। દેખેઉંતમૈં તિન્હ કે પ્રભુતાઈ ॥
 બચન સુનત કપિ મન મુસુકાના। ભઈ સહાય સારદ મૈં જાના ॥
 જાતુધાન સુનિ રાવન બચના। લાગે રચૈં મૂઢ઼ સોઈ રચના ॥
 રહા ન નગર બસન ઘૃત તેલા। બાઢ઼ી પૂંછ કીન્હ કપિ ખેલા ॥
 કૌતુક કહં આએ પુરબાસી। મારહિં ચરન કરહિં બહુ હાંસી ॥
 બાજહિં ઢોલ દેહિં સબ તારી। નગર ફેરિ પુનિ પૂંછ પ્રજારી ॥
 પાવક જરત દેખિ હનુમંતા। ભયઉ પરમ લઘુ રુપ તુરંતા ॥
 નિબુકિ ચઢ઼ેઉ કપિ કનક અટારી। ભઈ સભીત નિસાચર નારી ॥

દો. હરિ પ્રેરિત તેહિ અવસર ચલે મરુત ઉનચાસ।

અટ્ટહાસ કરિ ગર્જ઼ા કપિ બઢ઼િ લાગ અકાસ ॥ ૨૫ ॥

દેહ બિસાલ પરમ હરુઆઈ। મંદિર તેં મંદિર ચઢ઼ ધાઈ ॥
 જરઈ નગર ભા લોગ બિહાલા। ઝપટ લપટ બહુ કોટિ કરાલા ॥
 તાત માતુ હા સુનિઅ પુકારા। એહિ અવસર કો હમહિ ઉબારા ॥
 હમ જો કહા ચહ કપિ નહિં હોઈ। બાનર રૂપ ધરેં સુર કોઈ ॥
 સાધુ અવગ્યા કર ફલુ ઐસા। જરઈ નગર અનાથ કર જૈસા ॥
 જારા નગરુ નિમિષ એક માર્હી। એક બિભીષન કર ગૃહ નાર્હી ॥
 તા કર દૂત અનલ જેહિં સિરિજા। જરા ન સો તેહિ કારન ગિરિજા ॥
 ઉલટિ પલટિ લંકા સબ જારી। કૂદિ પરા પુનિ સિંધુ મઝારી ॥

દો. પૂંછ બુઝાઈ ખોઈ શ્રમ ધરિ લઘુ રૂપ બહોરિ।

જનકસુતા કે આગેં ઠાઢ઼ ભયઉ કર જોરિ ॥ ૨૬ ॥

માતુ મોહિ દીજે કછુ ચીન્હા। જૈસેં રઘુનાયક મોહિ દીન્હા ॥
 ચૂડ઼ામનિ ઉતારિ તબ દયહી। હરષ સમેત પવનસુત લયહી ॥
 કહેહુ તાત અસ મોર પ્રનામા। સબ પ્રકાર પ્રભુ પૂરનકામા ॥
 દીન દયાલ બિરિદુ સંભારી। હરહુ નાથ મમ સંકટ ભારી ॥
 તાત સકસુત કથા સુનાએહુ। બાન પ્રતાપ પ્રભુહિ સમુઝાએહુ ॥

मास द्विवस महुँ नाथु न आवा । तौ पुनि मोडि जिअत नहि पावा ॥
कडु कपि डेडि बिधि रामौ प्राणा । तुम्हळू तात कडत अब जाना ॥
तोडि देपि सीतलि भए छाती । पुनि मो कहुँ सोछ दिनु सो राती ॥

दो. जनकसुतडि समुजाए करि भडु बिधि धीरजु दीन्ड ।

चरन कमल सिरु नाए कपि गवनु राम पडिं डीन्ड ॥ २७ ॥

चलत मडाधुनि गर्जेसि ભારી । गर्ભ સ્ત્રવહિં સુનિ નિસિચર નારી ॥
નાથિ સિંધુ એહિ પારહિ આવા । સભદ કિલકિલા કપિન્હ સુનાવા ॥
હરષે સબ બિલોકિ હનુમાના । નૂતન જન્મ કપિન્હ તબ જાના ॥
મુખ પ્રસન્ન તન તેજ બિરાજા । કીન્હેસિ રામચન્દ્ર કર કાજા ॥
મિલે સકલ અતિ ભએ સુખારી । તલફત મીન પાવ જિમિ બારી ॥
ચલે હરષિ રઘુનાચક પાસા । પૂંછત કહત નવલ ઇતિહાસા ॥
તબ મધુબન ભીતર સબ આએ । અંગદ સંમત મધુ ફલ ખાએ ॥
રખવારે જબ બરજન લાગે । મુષ્ટિ પ્રહાર હનત સબ ભાગે ॥

દો. જાઈ પુકારે તે સબ બન ઉજાર જુબરાજ ।

સુનિ સુગ્રીવ હરષ કપિ કરિ આએ પ્રભુ કાજ ॥ ૨૮ ॥

જૌ ન હોતિ સીતા સુધિ પાઈ । મધુબન કે ફલ સકહિં કિ ખાઈ ॥
એહિ બિધિ મન બિચાર કર રાજા । આઈ ગએ કપિ સહિત સમાજા ॥
આઈ સબન્હિ નાવા પદ સીસા । મિલેઉ સબન્હિ અતિ પ્રેમ કપીસા ॥
પૂંછી કુસલ કુસલ પદ દેખી । રામ કૃપાં ભા કાજુ બિસેષી ॥
નાથ કાજુ કીન્હેઉ હનુમાના । રાખે સકલ કપિન્હ કે પ્રાના ॥
સુનિ સુગ્રીવ બહુરિ તેહિ મિલેઉ । કપિન્હ સહિત રઘુપતિ પહિં ચલેઉ ।
રામ કપિન્હ જબ આવત દેખા । કિએં કાજુ મન હરષ બિસેષા ॥
ફટિક સિલા બેઠે દ્વૈ ભાઈ । પરે સકલ કપિ ચરનન્હિ જાઈ ॥

દો. પ્રીતિ સહિત સબ ભેટે રઘુપતિ કરુના પુંજ ।

પૂંછી કુસલ નાથ અબ કુસલ દેપિ પદ કંજ ॥ ૨૯ ॥

જામવંત કહ સુનુ રઘુરાયા । જા પર નાથ કરહુ તુમ્હ દાયા ॥
તાહિ સદા સુભ કુસલ નિરંતર । સુર નર મુનિ પ્રસન્ન તા ઊપર ॥
સોહ બિજઈ બિનઈ ગુન સાગર । તાસુ સુજસુ ત્રેલોક ઉજાગર ॥
પ્રભુ કી કૃપા ભયઉ સબુ કાજૂ । જન્મ હમાર સુફલ ભા આજૂ ॥
નાથ પવનસુત કીન્હિ જો કરની । સહસહુ મુખ ન જાઈ સો બરની ॥

પવનતનય કે ચરિત સુહાએ । જામવંત રઘુપતિહિ સુનાએ ॥
 સુનત કૃપાનિધિ મન અતિ ભાએ । પુનિ હનુમાન હરષિ હિયં લાએ ॥
 કહહુ તાત કેહિ ભાંતિ જાનકી । રહતિ કરતિ રચ્છા સ્વપ્રાન કી ॥

દો. નામ પાહરુ દિવસ નિસિ ધ્યાન તુમ્હાર કપાટ ।

લોચન નિજ પદ જંત્રિત જાહિં પ્રાન કેહિં બાટ ॥ ૩૦ ॥

ચલત મોહિ ચૂડામનિ દીન્હી । રઘુપતિ હૃદયં લાઇ સોઇ લીન્હી ॥
 નાથ જુગલ લોચન ભરિ બારી । બચન કહે કહુ જનકકુમારી ॥
 અનુજ સમેત ગહેહુ પ્રભુ ચરના । દીન બંધુ પ્રનતારતિ હરના ॥
 મન કમ બચન ચરન અનુરાગી । કેહિ અપરાધ નાથ હૈં ત્યાગી ॥
 અવગુન એક મોર મૈં માના । બિછુરત પ્રાન ન કીન્હ પયાના ॥
 નાથ સો નચનન્હિ કો અપરાધા । નિસરત પ્રાન કરિહિં હઠિ બાધા ॥
 બિરહ અગિનિ તનુ તૂલ સમીરા । સ્વાસ જરઇ છન માહિં સરીરા ॥
 નચન સ્ત્રવહિ જલુ નિજ હિત લાગી । જરૈં ન પાવ દેહ બિરહાગી ।
 સીતા કે અતિ બિપતિ બિસાલા । બિનહિં કહે ભલિ દીનદયાલા ॥

દો. નિમિષ નિમિષ કરુનાનિધિ જાહિં કલપ સમ બીતિ ।

બેગિ ચલિય પ્રભુ આનિઅ ભુજ બલ ખલ દલ જીતિ ॥ ૩૧ ॥

સુનિ સીતા દુખ પ્રભુ સુખ અચના । ભરિ આએ જલ રાજિવ નચના ॥
 બચન કાંચ મન મમ ગતિ જાહી । સપનેહું બૂઝિઅ બિપતિ કિ તાહી ॥
 કહ હનુમંત બિપતિ પ્રભુ સોઇ । જબ તવ સુમિરન ભજન ન હોઇ ॥
 કેતિક બાત પ્રભુ જાતુધાન કી । રિપુહિ જીતિ આનિબી જાનકી ॥
 સુનુ કપિ તોહિ સમાન ઉપકારી । નહિં કોઉ સુર નર મુનિ તનુધારી ॥
 પ્રતિ ઉપકાર કરૈં કા તોરા । સનમુખ હોઇ ન સકત મન મોરા ॥
 સુનુ સુત ઉચિન મૈં નાહી । દેખેઉં કરિ બિચાર મન માહી ॥
 પુનિ પુનિ કપિહિ ચિતવ સુરત્રાતા । લોચન નીર પુલક અતિ ગાતા ॥

દો. સુનિ પ્રભુ બચન બિલોકિ મુખ ગાત હરષિ હનુમંત ।

ચરન પરેઉ પ્રેમાકુલ ત્રાહિ ત્રાહિ ભગવંત ॥ ૩૨ ॥

બાર બાર પ્રભુ ચહઇ ઉઠાવા । પ્રેમ મગન તેહિ ઉઠબ ન ભાવા ॥
 પ્રભુ કર પંકજ કપિ કેં સીસા । સુમિરિ સો દસા મગન ગૌરીસા ॥
 સાવધાન મન કરિ પુનિ સંકર । લાગે કહન કથા અતિ સુંદર ॥
 કપિ ઉઠાઇ પ્રભુ હૃદયં લગાવા । કર ગહિ પરમ નિકટ બૈઠાવા ॥

कडु कपि रावन पावित लंका । केहि बिधि दहेउ दुर्ग अति बंका ॥
 प्रभु प्रसन्न जाना हुनुमाना । बोला बचन बिगत अबिमाना ॥
 साभामुग के बडःि मनुसाई । साभा तें साभा पर जाई ॥
 नाधि सिंधु डाटकपुर जारा । निसिचर गन बिधि बिपिन उजारा ।
 सो सब तव प्रताप रघुराई । नाथ न कछू भोरि प्रभुताई ॥

दो. ता कहुँ प्रभु कछु अगम नहिं जा पर तुम्ह अनुकुल ।
 तब प्रभावेँ बडःवानलहिं जरि सकई भलु तूल ॥ ३३ ॥

नाथ भगति अति सुभदायनी । देहु कृपा करि अनपायनी ॥
 सुनि प्रभु परम सरल कपि बानी । अवेमस्तु तब कडेउ भवानी ॥
 उमा राम सुभाउ जेहिं जाना । ताहि भजनु तजि भाव न आना ॥
 यल संवाह जासु उर आवा । रघुपति चरन भगति सोई पावा ॥
 सुनि प्रभु बचन कलहिं कपिबुंदा । जय जय जय कृपाल सुभकंदा ॥
 तब रघुपति कपिपतिहिं बोलावा । कडा यलैं कर करहु बनावा ॥
 अब बिलंबु केहि कारन कीजे । तुरत कपिन्ह कहुँ आयसु दीजे ॥
 कीतुक देभि सुमन बहु बरषी । नभ तें भवन यले सुर उरषी ॥

दो. कपिपति बेगि बोलाये आये जूथप जूथ ।
 नाना बरन अतुल बल बानर भालु बइथ ॥ ३४ ॥

प्रभु पद पंकज नावहिं सीसा । गरजहिं भालु मडाबल कीसा ॥
 देभी राम सकल कपि सेना । चितई कृपा करि राजिव नैना ॥
 राम कृपा बल पाई कपिंदा । भये पच्छजुत मनहुँ गिरिंदा ॥
 उरषि राम तब कीन्ह पयाना । सगुन भये सुंदर सुभ नाना ॥
 जासु सकल मंगलमय कीती । तासु पयान सगुन यल नीती ॥
 प्रभु पयान जाना बैदेडी । इरकि बाम अँग जनु कलि देडी ॥
 जोई जोई सगुन जानकिहिं छोई । असगुन भयउ रावनहिं सोई ॥
 यला कटकु को बरनैं पारा । गर्जहिं बानर भालु अपारा ॥
 नभ आयुध गिरि पादपधारी । यले गगन मलि छ्छाचारी ॥
 केहरिनाह भालु कपि करडी । उगमगाहिं दिग्गज चिक्करडी ॥

छं. चिक्करहिं दिग्गज डोल मलि गिरि वोल सागर भरभरे ।
 मन उरष सब गंधर्ब सुर मुनि नाग किन्नर द्रुप टरे ॥
 कटकटहिं मर्कट बिकट भट बहु कोटि कोटिन्ह धावडी ।

જય રામ પ્રબલ પ્રતાપ કોસલનાથ ગુન ગન ગાવહી ॥ ૧ ॥

સહિ સક ન ભાર ઉદાર અહિપતિ બાર બારહિ મોહઈ
ગહ દસન પુનિ પુનિ કમઠ પૃષ્ઠ કઠોર સો કિમિ સોહઈ ॥
રઘુબીર રુચિર પ્રયાન પ્રસ્થિતિ જાનિ પરમ સુહાવની
જનુ કમઠ ખર્પર સર્પરાજ સો લિખત અભિચલ પાવની ॥ ૨ ॥

દો. એહિ બિધિ જાઇ કૃપાનિધિ ઉતરે સાગર તીર ।

જહું તહું લાગે ખાન ફલ ભાલુ બિપુલ કપિ બીર ॥ ૩૫ ॥

ઉહાં નિસાચર રહહિ સસંકા । જબ તે જારિ ગયઉ કપિ લંકા ॥
નિજ નિજ ગૃહું સબ કરહિં બિચારા । નહિં નિસિચર કુલ કેર ઉબારા ॥
જાસુ દૂત બલ બરનિ ન જાઈ । તેહિ આઝૂં પુર કવન ભલાઈ ॥
દૂતન્હિ સન સુનિ પુરજન બાની । મંદોદરી અધિક અકુલાની ॥
રહસિ જોરિ કર પતિ પગ લાગી । બોલી બચન નીતિ રસ પાગી ॥
કંત કરષ હરિ સન પરિહરહૂ । મોર કહા અતિ હિત હિયું ધરહુ ॥
સમુજત જાસુ દૂત કઈ કરની । સ્ત્રવહીં ગર્ભ રજનીચર ધરની ॥
તાસુ નારિ નિજ સચિવ બોલાઈ । પઠવહુ કંત જો ચહહુ ભલાઈ ॥
તબ કુલ કમલ બિપિન દુખદાઈ । સીતા સીત નિસા સમ આઈ ॥
સુનહુ નાથ સીતા બિનુ દીન્હોં । હિત ન તુમહાર સંભુ અજ કીન્હોં ॥

દો. -રામ બાન અહિ ગન સરિસ નિકર નિસાચર ભેક ।

જબ લગિ ગ્રસત ન તબ લગિ જતનુ કરહુ તજિ ટેક ॥ ૩૬ ॥

શ્રવન સુની સઠ તા કરિ બાની । બિહસા જગત બિદિત અભિમાની ॥
સભય સુભાઉ નારિ કર સાચા । મંગલ મહું ભય મન અતિ કાચા ॥
જો આવઇ મર્કટ કટકાઈ । જિઅહિં બિચારે નિસિચર ખાઈ ॥
કંપહિ લોકપ જાકી ત્રાસા । તાસુ નારિ સભીત બડ઼િ હાસા ॥
અસ કહિ બિહસિ તાહિ ઉર લાઈ । ચલેઉ સભાં મમતા અધિકાઈ ॥
મંદોદરી હૃદયું કર ચિંતા । ભયઉ કંત પર બિધિ બિપરીતા ॥
બૈઠેઉ સભાં ખબરિ અસિ પાઈ । સિંધુ પાર સેના સબ આઈ ॥
બૂઝેસિ સચિવ ઉચિત મત કહહૂ । તે સબ હુંસે મષ્ટ કરિ રહહૂ ॥
જિતેહુ સુરાસુર તબ શ્રમ નાહીં । નર બાનર કેહિ લેખે માહી ॥

દો. સચિવ બૈદ ગુર તીનિ જો પ્રિય બોલહિં ભય આસ ।

રાજ ધર્મ તન તીનિ કર હોઇ બેગિહીં નાસ ॥ ૩૭ ॥

सोई रावन कहुँ बनि सडाई । अस्तुति करलिं सुनाई सुनाई ॥
 अवसर जानि बिभीषनु आवा । आता चरन सीसु तेहिं नावा ॥
 पुनि सिरु नाई बैठ निज आसन । बोला बचन पाई अनुसासन ॥
 जौ कृपाल पूँछिहु मोडि आता । मति अनुरूप कडुँ छित ताता ॥
 जो आपन याहै कल्याना । सुजसु सुमति सुभ गति सुभ नाना ॥
 सो परनारि लिलार गोसाई । तजउ यउथि डे चंद डि नाई ॥
 यौदंड भुवन ऐक पति डोई । भूतद्रोह तिष्ठई नहिं सोई ॥
 गुन सागर नागर नर जोडि । अलप लोभ भल कडई न कोडि ॥

दो. काम क्रोध मद लोभ सब नाथ नरक डे पंथ ।

सब परिहरि रघुबीरहि भजहु भजहिं जेहि संत ॥ ३८ ॥

तात राम नहिं नर भूपावा । भुवनेस्वर कालहु कर कावा ॥
 ब्रह्म अनामय अज भगवंता । व्यापक अजित अनादि अनंता ॥
 गो द्विज धेनु देव छितकारी । कृपासिंधु मानुष तनुधारी ॥
 जन रंजन भंजन भल आता । भेद धर्म रच्छक सुनु आता ॥
 ताहि बयरु तजि नाईअ माथा । प्रनतारति भंजन रघुनाथा ॥
 देहु नाथ प्रभु कहुँ बैदेडी । भजहु राम बिनु डेतु सनेडी ॥
 सरन गर्भे प्रभु ताहु न त्यागा । भिस्व द्रोह कृत अघ जेहि लाग्गा ॥
 जासु नाम त्रय ताप नसावन । सोई प्रभु प्रगट समुजु जिथँ रावन ॥

दो. बार बार पद लागउँ बिनय करउँ दससीस ।

परिहरि मान मोह मद भजहु कोसलाधीस ॥ ३९(क) ॥

मुनि पुलस्ति निज सिष्य सन कडि पठई यड आत ।

तुरत सो मैं प्रभु सन कडी पाई सुअवसरु तात ॥ ३९(ख) ॥

माव्यवंत अति सखिव सथाना । तासु बचन सुनि अति सुभ माना ॥
 तात अनुज तव नीति बिभूषन । सो उर धरहु जो कडत बिभीषन ॥
 रिपु उतकरष कडत सठ दौडि । दूरि न करहु छडौं डड कोडि ॥
 माव्यवंत गृह गयउ बडोरी । कडई बिभीषनु पुनि कर जोरी ॥
 सुमति कुमति सब कें उर रडडीं । नाथ पुरान निगम अस कडडीं ॥
 जडौं सुमति तडँ संपति नाना । जडौं कुमति तडँ बिपति निदाना ॥
 तव उर कुमति बसी बिपरीता । छित अनछित मानहु रिपु प्रीता ॥
 कालराति निसिचर कुल डेरी । तेहि सीता पर प्रीति धनेरी ॥

દો. તાત ચરન ગહિ માગઉં રાખહુ મોર દુલાર ।

સીત દેહુ રામ કહુ અહિત ન હોઇ તુમહાર ॥ ૪૦ ॥

બુધ પુરાન શ્રુતિ સંમત બાની । કહી બિભીષન નીતિ બખાની ॥
 સુનત દસાનન ઉઠા રિસાઈ । ખલ તોહિ નિકટ મુત્યુ અબ આઈ ॥
 જિઅસિ સદા સઠ મોર જિઆવા । રિપુ કર પચ્છ મૂઢઃ તોહિ ભાવા ॥
 કહસિ ન ખલ અસ કો જગ માહી । ભુજ બલ જાહિ જિતા મૈ નાહી ॥
 મમ પુર બસિ તપસિન્હ પર પ્રીતી । સઠ મિલુ જાઈ તિન્હહિ કહુ નીતી ॥
 અસ કહિ કીન્હેસિ ચરન પ્રહારા । અનુજ ગહે પદ બારહિ બારા ॥
 ઉમા સંત કઈ ઇહઈ બડ઼ાઈ । મંદ કરત જો કરઈ ભલાઈ ॥
 તુમ્હ પિતુ સરિસ ભલેહિ મોહિ મારા । રામુ ભજે હિત નાથ તુમહારા ॥
 સચિવ સંગ લૈ નભ પથ ગયઊ । સબહિ સુનાઈ કહત અસ ભયઊ ॥
 દો=રામુ સત્યસંકલ્પ પ્રભુ સભા કાલબસ તોરિ ।

મૈ રઘુબીર સરન અબ જાઉં દેહુ જનિ ખોરિ ॥ ૪૧ ॥

અસ કહિ ચલા બિભીષનુ જબહી । આયૂહીન ભએ સબ તબહી ॥
 સાધુ અવગ્યા તુરત ભવાની । કર કલ્યાન અખિલ કૈ હાની ॥
 રાવન જબહિ બિભીષન ત્યાગા । ભયઉ બિભવ બિનુ તબહિ અભાગા ॥
 ચલેઉ હરષિ રઘુનાયક પાહી । કરત મનોરથ બહુ મન માહી ॥
 દેખિહઉ જાઈ ચરન જલજાતા । અરુન મૃદુલ સેવક સુખદાતા ॥
 જે પદ પરસિ તરી રિષિનારી । દંડક કાનન પાવનકારી ॥
 જે પદ જનકસુતાં ઉર લાએ । કપટ કુરંગ સંગ ઘર ધાએ ॥
 હર ઉર સર સરોજ પદ જેઈ । અહોભાગ્ય મૈ દેખિહઉ તેઈ ॥
 દો= જિન્હ પાયન્હ કે પાદુકન્હિ ભરતુ રહે મન લાઈ ।

તે પદ આજુ બિલોકિહઉ ઇન્હ નયનન્હિ અબ જાઈ ॥ ૪૨ ॥

એહિ બિધિ કરત સપ્રેમ બિચારા । આયઉ સપદિ સિંધુ એહિ પારા ॥
 કપિન્હ બિભીષનુ આવત દેખા । જાના કોઉ રિપુ દૂત બિસેષા ॥
 તાહિ રાખિ કપીસ પહિ આએ । સમાચાર સબ તાહિ સુનાએ ॥
 કહ સુગ્રીવ સુનહુ રઘુરાઈ । આવા મિલન દસાનન ભાઈ ॥
 કહ પ્રભુ સખા બૂઝિએ કાહા । કહઈ કપીસ સુનહુ નરનાહા ॥
 જાનિ ન જાઈ નિસાચર માયા । કામરૂપ કેહિ કારન આયા ॥
 ભેદ હમાર લેન સઠ આવા । રાખિઅ બાંધિ મોહિ અસ ભાવા ॥

सभा नीति तुम्ह नीकि बियारी । मम पन सरनागत भयडारी ॥
सुनि प्रभु भयन डरष डनुमाना । सरनागत बखल भगवाना ॥
दो=सरनागत कडुँ जे तजलिं निज अनखित अनुमानि ।

ते नर पावँर पापमय तिनडलि बिलोकत डानि ॥ ४३ ॥

कोटि बिप्र भघ लागलिं जाडू । आशँ सरन तजउँ नलिं ताडू ॥
सनमुभ डोठ ज़ुव मोलि जभडी । जन्म कोटि अघ नासलिं तभडी ॥
पापवंत कर सडज सुभाडि । भजनु मोर तेडि भाव न काडि ॥
जौँ पै दृष्टदृद्य सोठ डोठ । मोरँ सनमुभ आव डि सोठ ॥
निर्मल मन जन सो मोडि पावा । मोडि कपट छल छिद्र न भावा ॥
भेद लेन पठवा दससीसा । तभडुँ न कछु भय डानि कपीसा ॥
जग मडुँ सभा निसायर जेते । लछिमनु डनठ निमिष मडुँ तेते ॥
जौँ सभित आवा सरनाठ । रभिलउँ ताडि प्रान की नाठ ॥
दो=उभय भाँति तेडि आनडु डँसि कड कृपानिकेत ।

जय कृपाल कडि यले अंगद डनु समेत ॥ ४४ ॥

सादर तेडि आगँ करि भानर । यले जडाँ रघुपति करुनाकर ॥
दूरिडि ते देभे द्वौँ भाता । नयनानंद दान डे दाता ॥
बडुरि राम छभिधाम बिलोकी । रडेउ हटुडि अकटक पल रोकी ॥
भुज प्रलंब कंजारन लोचन । स्यामल गात प्रनत भय मोचन ॥
सिंध कंध आयत डर सोडा । आनन अमित मदन मन मोडा ॥
नयन नीर पुलडित अति गाता । मन धरि धीर कडी मृदु भाता ॥
नाथ दसानन कर मैँ भाता । निसियर अंस जनम सुरत्राता ॥
सडज पापप्रिय तामस देडा । जथा डलूकडि तम पर नेडा ॥

दो. श्रवन सुजसु सुनि आयउँ प्रभु भंजन भव भीर ।

त्राडि त्राडि आरति डरन सरन सुपद रघुभीर ॥ ४५ ॥

अस कडि करत दंडवत देभा । तुरत डेठे प्रभु डरष बिसेषा ॥
दीन भयन सुनि प्रभु मन भावा । भुज बिसाल गडि दृदयँ लगावा ॥
अनुज सडित मिलि ड्विग बैहारी । बोले भयन भगत भयडारी ॥
कडु लंडेस सडित परिवारा । कुसल कुडाडर भास तुम्हारा ॥
भल मंडलीँ असडु डिनु राती । सभा धरम निबडठ डेडि भाँती ॥
मैँ जानउँ तुम्हारि सभ रीती । अति नय निपुन न भाव अनीती ॥

બરુ ભલ બાસ નરક કર તાતા । દુષ્ટ સંગ જનિ દેઇ બિધાતા ॥
અબ પદ દેખિ કુસલ રઘુરાયા । જૌં તુમ્હ કીન્હ જાનિ જન દાયા ॥

દો. તબ લગિ કુસલ ન જીવ કહું સપનેહું મન બિશ્રામ ।
જબ લગિ ભજત ન રામ કહું સોક ધામ તજિ કામ ॥ ૪૬ ॥

તબ લગિ હૃદયેં બસત ખલ નાના । લોભ મોહ મચ્છર મદ માના ॥
જબ લગિ ઉર ન બસત રઘુનાથા । ધરેં ચાપ સાયક કટિ ભાથા ॥
મમતા તરુન તમી અંધિઆરી । રાગ દ્વેષ ઉલૂક સુખકારી ॥
તબ લગિ બસતિ જીવ મન માહીં । જબ લગિ પ્રભુ પ્રતાપ રબિ નાહીં ॥
અબ મૈં કુસલ મિટે ભય ભારે । દેખિ રામ પદ કમલ તુમ્હારે ॥
તુમ્હ કૃપાલ જા પર અનુકૂલા । તાહિ ન બ્યાપ ત્રિભિધ ભવ સૂલા ॥
મૈં નિસિચર અતિ અધમ સુભાગી । સુભ આચરનુ કીન્હ નહિં કાગી ॥
જાસુ રૂપ મુનિ ધ્યાન ન આવા । તેહિં પ્રભુ હરષિ હૃદયેં મોહિ લાવા ॥

દો. -અહોભાગ્ય મમ અમિત અતિ રામ કૃપા સુખ પુંજ ।
દેખેઉં નયન બિરચિ સિબ સેબ્ય જુગલ પદ કંજ ॥ ૪૭ ॥

સુનહુ સપ્પા નિજ કહઉં સુભાગી । જાન ભુસુંડિ સંભુ ગિરિજાગી ॥
જૌં નર હોઇ ચરાચર દ્રોહી । આવે સભય સરન તકિ મોહી ॥
તજિ મદ મોહ કપટ છલ નાના । કરઉં સઘ તેહિ સાધુ સમાના ॥
જનની જનક બંધુ સુત દારા । તનુ ધનુ ભવન સુહૃદ પરિવારા ॥
સબ કૈ મમતા તાગ બટોરી । મમ પદ મનહિ બાંધ બરિ ડોરી ॥
સમદરસી ઇચ્છા કછુ નાહીં । હરષ સોક ભય નહિં મન માહીં ॥
અસ સજ્જન મમ ઉર બસ કૈસેં । લોભી હૃદયેં બસઇ ધનુ જૈસેં ॥
તુમ્હ સાશિખે સંત પ્રિય મોરેં । ધરઉં દેહ નહિં આન નિહોરેં ॥

દો. સગુન ઉપાસક પરહિત નિરત નીતિ દૃઢઃ નેમ ।
તે નર પ્રાન સમાન મમ જિન્હ કેં દ્વિજ પદ પ્રેમ ॥ ૪૮ ॥

સુનુ લંકેસ સકલ ગુન તોરેં । તાર્તે તુમ્હ અતિસય પ્રિય મોરેં ॥
રામ બચન સુનિ બાનર જૂથા । સકલ કહહિં જય કૃપા બરૂથા ॥
સુનત બિભીષનુ પ્રભુ કૈ બાની । નહિં અઘાત શ્રવનામૃત જાની ॥
પદ અંબુજ ગહિ બારહિં બારા । હૃદયેં સમાત ન પ્રેમુ અપારા ॥
સુનહુ દેવ સચરાચર સ્વામી । પ્રનતપાલ ઉર અંતરજામી ॥
ઉર કછુ પ્રથમ બાસના રહી । પ્રભુ પદ પ્રીતિ સરિત સો બહી ॥

अब कृपाल निज भगति पावनी। देहु सदा सिव मन भावनी ॥
 अवेमस्तु कछि प्रभु रनधीरा। मागा तुरत सिंधु कर नीरा ॥
 जदपि सभा तव छच्छा नाहीं। मोर दरसु अमोघ जग माहीं ॥
 अस कछि राम तिलक तेहि सारा। सुमन बृष्टि नभ भई अपारा ॥

दो. रावन क्रोध अनल निज स्वास समीर प्रचंड।
 जरत बिभीषनु राभेउ दीन्हेहु राजु अभंड ॥ ४८(क) ॥
 जो संपति सिव रावनहि दीन्हि दियँ दस माथ।
 सोछ संपदा बिभीषनहि सकुचि दीन्ह रघुनाथ ॥ ४८(ख) ॥

अस प्रभु छाऽःि भजहिं जे आना। ते नर पसु बिनु पूँछ बिषाना ॥
 निज जन जानि ताहि अपनावा। प्रभु सुभाव कपि कुल मन भावा ॥
 पुनि सर्भग्य सर्भ उर बासी। सर्भरूप सब रछित उदासी ॥
 बोले भयन नीति प्रतिपालक। कारन मनुज दनुज कुल धालक ॥
 सुनु कपीस लंकापति बीरा। केहि बिधि तरिअ जलधि गंभीरा ॥
 संकुल मकर उरग जष जाती। अति अगाध दुस्तर सब भाँती ॥
 कड लंकेस सुनहु रघुनाथक। कोटि सिंधु सोषक तव सायक ॥
 जदपि तदपि नीति असि गाछ। बिनय करिअ सागर सन जाछ ॥

दो. प्रभु तुम्हार कुलगुर जलधि कछिहि उपाय बियारि।
 बिनु प्रयास सागर तरिहि सकल भालु कपि धारि ॥ ५० ॥

सभा कही तुम्ह नीकि उपाछ। करिअ दैव जौं डोछ सछाछ ॥
 मंत्र न यछ लछिमन मन भावा। राम भयन सुनि अति दुष पावा ॥
 नाथ दैव कर कवन भरोसा। सोषिअ सिंधु करिअ मन रोसा ॥
 कादर मन कहुँ अेक अधारा। दैव दैव आलसी पुकारा ॥
 सुनत बिडसि बोले रघुबीरा। अैसेहिं करब धरहु मन धीरा ॥
 अस कछि प्रभु अनुजहि समुजाछ। सिंधु समीप गअे रघुराछ ॥
 प्रथम प्रनाम कीन्ह सिरु नाछ। बैठे पुनि तट दर्भ उसाछ ॥
 जबहिं बिभीषन प्रभु पछि आअे। पाछें रावन दूत पठाअे ॥

दो. सकल चरित तिन्ह देभे धरें कपट कपि देछ।
 प्रभु गुन वृदयें सराडहिं सरनागत पर नेछ ॥ ५१ ॥

प्रगट अप्पानहिं राम सुभाओ। अति सप्रेम गा बिसरि दुराओ ॥
 रिपु के दूत कपिन्ह तब जाने। सकल बाँधि कपीस पछि आने ॥

કહ સુગ્રીવ સુનહુ સબ બાનર । અંગ ભંગ કરિ પઠવહુ નિસિચર ॥
 સુનિ સુગ્રીવ બચન કપિ ધાએ । બાંધિ કટક ચહુ પાસ ફિરાએ ॥
 બહુ પ્રકાર માસ્ન કપિ લાગે । દીન પુકારત તદપિ ન ત્યાગે ॥
 જો હમાર હર નાસા કાના । તેહિ કોસલાધીસ કૈ આના ॥
 સુનિ લછિમન સબ નિકટ બોલાએ । દયા લાગિ હંસિ તુરત છોડાએ ॥
 રાવન કર દીજહુ ચહ પાતી । લછિમન બચન બાચુ કુલઘાતી ॥

દો. કહેહુ મુખાગર મૂઢઃ સન મમ સદેસુ ઉદાર ।

સીતા દેઇ મિલેહુ ન ત આવા કાલ તુમહાર ॥ ૫૨ ॥

તુરત નાઇ લછિમન પદ માથા । ચલે દૂત બરનત ગુન ગાથા ॥
 કહત રામ જસુ લંકાં આએ । રાવન ચરન સીસ તિન્હ નાએ ॥
 બિહસિ દસાનન પૂંછી બાતા । કહસિ ન સુક આપનિ કુસલાતા ॥
 પુનિ કહુ ખબરિ બિભીષન કેરી । જાહિ મૃત્યુ આઇ અતિ નેરી ॥
 કરત રાજ લંકા સઠ ત્યાગી । હોઇહિ જખ કર કીટ અભાગી ॥
 પુનિ કહુ ભાલુ કીસ કટકાઇ । કઠિન કાલ પ્રેરિત ચલિ આઇ ॥
 જિન્હ કે જીવન કર રખવારા । ભયઉ મૃદુલ ચિત સિંધુ બિચારા ॥
 કહુ તપસિન્હ કૈ બાત બહોરી । જિન્હ કે હૃદયં ત્રાસ અતિ મોરી ॥

દો. -કી ભઇ ભેંટ કિ ફિરિ ગએ શ્રવન સુજસુ સુનિ મોર ।

કહસિ ન રિપુ દલ તેજ બલ બહુત ચકિત ચિત તોર ॥ ૫૩ ॥

નાથ કૃપા કરિ પૂંછેહુ જૈસેં । માનહુ કહા કોથ તજિ તૈસેં ॥
 મિલા જાઇ જખ અનુજ તુમહારા । જાતહિં રામ તિલક તેહિ સારા ॥
 રાવન દૂત હમહિ સુનિ કાના । કપિન્હ બાંધિ દીન્હે દુખ નાના ॥
 શ્રવન નાસિકા કાટૈ લાગે । રામ સપથ દીન્હે હમ ત્યાગે ॥
 પૂંછિહુ નાથ રામ કટકાઇ । બદન કોટિ સત બરનિ ન જાઇ ॥
 નાના બરન ભાલુ કપિ ધારી । બિકટાનન બિસાલ ભયકારી ॥
 જેહિં પુર દહેઉ હતેઉ સુત તોરા । સકલ કપિન્હ મહું તેહિ બલુ થોરા ॥
 અમિત નામ ભટ કઠિન કરાલા । અમિત નાગ બલ બિપુલ બિસાલા ॥

દો. દ્વિબિદ મયંદ નીલ નલ અંગદ ગદ બિકટાસિ ।

દધિમુખ કેહરિ નિસઠ સઠ જામવંત બલરાસિ ॥ ૫૪ ॥

એ કપિ સબ સુગ્રીવ સમાના । ઇન્હ સમ કોટિન્હ ગનઇ કો નાના ॥
 રામ કૃપાં અતુલિત બલ તિન્હહીં । તૃન સમાન ત્રેલોકહિ ગનહીં ॥

अस मैं सुना श्रवन दसकंधर । पट्टम अठारह जूथप बंदर ॥
 नाथ कटक मळँ सो कपि नाडी । जो न तुम्हलि जुतै रन माडी ॥
 परम क्रोध मीजलिं सब लाथा । आयासु पै न देखिं रघुनाथा ॥
 सोषलिं सिंधु सखित ञष ब्याला । पूरडीं न त भरि कुधर बिसाला ॥
 मर्दि गर्द मिलवलिं दससीसा । जैसेठ बयन कडलिं सब कीसा ॥
 गर्जलिं तर्जलिं सडज असंका । मानहु ग्रसन यडत डलिं लंका ॥

दो. -सडज सूर कपि भालु सब पुनि सिर पर प्रभु राम ।
 रावन काल कोटि कहु जुति सकलिं संग्राम ॥ पप ॥

राम तेज बल बुधि बिपुलाठ । सेष सडस सत सकलिं न गाठ ॥
 सक सर अेक सोषि सत सागर । तब भ्रातलि पूँछेउ नय नागर ॥
 तासु बयन सुनि सागर पाडीं । मागत पंथ कृपा मन माडीं ॥
 सुनत बयन बिडसा दससीसा । जौ असि मति सडाय कृत कीसा ॥
 सडज भीरु कर बयन दृढःाठ । सागर सन ढानी मयलाठ ॥
 मूढः मृषा का करसि बडःाठ । रिपु बल बुद्धि थाड मैं पाठ ॥
 सखिव समीत बिभीषन जाके । बिजय बिभूति कडाँ जग ताके ॥
 सुनि भल बयन दूत रिस बाढःी । समय बियारि पत्रिका काढःी ॥
 रामानुज दीन्डी यड पाती । नाथ बयाठ जुडःावहु छाती ॥
 बिडसि बाम कर लीन्डी रावन । सखिव बोलि सठ लाग बयावन ॥

दो. -भातन्ड मनलि रिजाठ सठ जनि घालसि कुल भीस ।
 राम बिरोध न उबरसि सरन बिष्नु अज षस ॥ पद(क) ॥

की तजि मान अनुज षव प्रभु पद पंकज भृंग ।

डोडि कि राम सरानल भल कुल सखित पतंग ॥ पद(ख) ॥

सुनत सभय मन मुभ मुसुकाठ । कडत दसानन सबलि सुनाठ ॥
 भूमि परा कर गडत अकासा । लघु तापस कर बाग बिलासा ॥
 कड सुक नाथ सत्य सब बानी । समुजहु छाडःि प्रकृति अभिमान्नी ॥
 सुनहु बयन मम परिडरि क्रोधा । नाथ राम सन तजहु बिरोधा ॥
 अति कोमल रघुबीर सुभाठा । जधपि अभिल लोक कर राठा ॥
 मिलत कृपा तुम्ह पर प्रभु करिडी । उर अपराध न अेकउ धरिडी ॥
 जनकसुता रघुनाथलि दीजे । अेतना कडा मोर प्रभु कीजे ।
 जब तेलिं कडा देन बैदेडी । यरन प्रडार कीन्ड सठ तेडी ॥

નાઇ ચરન સિરુ ચલા સો તહાં । કૃપાસિંધુ રઘુનાયક જહાં ॥
કરિ પ્રનામુ નિજ કથા સુનાઇ । રામ કૃપાં આપનિ ગતિ પાઇ ॥
રિષિ અગસ્તિ કી સાપ ભવાની । રાછસ ભયઉ રહા મુનિ ગ્યાની ॥
બંદિ રામ પદ બારહિં બારા । મુનિ નિજ આશ્રમ કહું પગુ ધારા ॥

દો. બિનય ન માનત જલધિ જડઃ ગએ તીન દિન બીતિ ।

બોલે રામ સકોપ તબ ભય બિનુ હોઇ ન પ્રીતિ ॥ ૫૭ ॥

લછિમન બાન સરાસન આનૂ । સોષૌં બારિધિ બિસિખ કૃસાનૂ ॥
સઠ સન બિનય કુટિલ સન પ્રીતી । સહજ કૃપન સન સુંદર નીતી ॥
મમતા રત સન ગ્યાન કહાની । અતિ લોભી સન બિરતિ બખાની ॥
કોધિહિ સમ કામિહિ હરિ કથા । ઊસર બીજ બચેં ફલ જથા ॥
અસ કહિ રઘુપતિ ચાપ ચઢઃવા । યહ મત લછિમન કે મન ભાવા ॥
સંધાનેઉ પ્રભુ બિસિખ કરાલા । ઉઠી ઉદધિ ઉર અંતર જવાલા ॥
મકર ઉરગ ઝષ ગન અકુલાને । જરત જંતુ જલનિધિ જબ જાને ॥
કનક થાર ભરિ મનિ ગન નાના । બિપ્ર રૂપ આયઉ તજિ માના ॥

દો. કાટેહિં પઇ કદરી ફરઇ કોટિ જતન કોઉ સીચ ।

બિનય ન માન ખગેસ સુનુ ડાટેહિં પઇ નવ નીચ ॥ ૫૮ ॥

સભય સિંધુ ગહિ પદ પ્રભુ કેરે । છમહુ નાથ સબ અવગુન મેરે ॥
ગગન સમીર અનલ જલ ધરની । ઇન્હ કઇ નાથ સહજ જડઃ કરની ॥
તવ પ્રેરિત માયોં ઉપજાએ । સૃષ્ટિ હેતુ સબ ગ્રંથનિ ગાએ ॥
પ્રભુ આયસુ જેહિ કહું જસ અહઇ । સો તેહિ ભાંતિ રહે સુખ લહઇ ॥
પ્રભુ ભલ કીન્હી મોહિ સિખ દીન્હી । મરજાદા પુનિ તુમ્હરી કીન્હી ॥
ઢોલ ગવાંર સૂદ્ર પસુ નારી । સકલ તાડઃના કે અધિકારી ॥
પ્રભુ પ્રતાપ મૈ જાબ સુખાઇ । ઉતરિહિ કટકુ ન મોરિ બડઃાઇ ॥
પ્રભુ અગ્યા અપેલ શ્રુતિ ગાઇ । કરોં સો બેગિ જૌ તુમ્હહિ સોહાઇ ॥

દો. સુનત બિનીત બચન અતિ કહ કૃપાલ મુસુકાઇ ।

જેહિ બિધિ ઉતરૈ કપિ કટકુ તાત સો કહહુ ઉપાઇ ॥ ૫૯ ॥

નાથ નીલ નલ કપિ દ્વૌ ભાઇ । લરિકાઇ રિષિ આસિષ પાઇ ॥
તિન્હ કે પરસ કિચેં ગિરિ ભારે । તરિહહિં જલધિ પ્રતાપ તુમ્હારે ॥
મૈં પુનિ ઉર ધરિ પ્રભુતાઇ । કરિહઉં બલ અનુમાન સહાઇ ॥
એહિ બિધિ નાથ પયોધિ બંધાઇઅ । જેહિં યહ સુજસુ લોક તિહું ગાઇઅ ॥

એહિ સર મમ ઉત્તર તટ બાસી । હતહુ નાથ ખલ નર અઘ રાસી ॥
સુનિ કૃપાલ સાગર મન પીરા । તુરતહિ હરી રામ રનધીરા ॥
દેખિ રામ બલ પૌરુષ ભારી । હરષિ પયોનિધિ ભયઉ સુખારી ॥
સકલ ચરિત કહિ પ્રભુહિ સુનાવા । ચરન બંદિ પાથોધિ સિધાવા ॥

ઇ. નિજ ભવન ગવનેઉ સિંધુ શ્રીરઘુપતિહિ યહ મત ભાયઊ ।
યહ ચરિત કલિ મલહર જથામતિ દાસ તુલસી ગાયઊ ॥
સુખ ભવન સંસય સમન દવન બિષાદ રઘુપતિ ગુન ગના ॥
તજિ સકલ આસ ભરોસ ગાવહિ સુનહિ સંતત સઠ મના ॥

દો. સકલ સુમંગલ દાયક રઘુનાયક ગુન ગાન ।
સાદર સુનહિં તે તરહિં ભવ સિંધુ બિના જલજાન ॥ ૬૦ ॥

માસપારાયણ, ચૌબીસવાં વિશ્રામ

SSSSSS

ઇતિ શ્રીમદ્રામચરિતમાનસે સકલકલિકલુષવિધ્વંસને

પચ્ચમઃ સોપાનઃ સમાપ્તઃ ।

(સુન્દરકાણ્ડ સમાપ્ત)

Shri Ram Charit Manas

pdf was typeset on February 13, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

